

Državni zbor, njegova sestava in pravice.

O volitve, kako sitne so za kmeta! Delo doma zamujati, v občinsko pisarno hoditi, tam počakovati, prepirati se, marsikatero grenko požirati, to v resnici ni prijetno. Navadno ste namreč med volilci dve stranki, katerih druga drugo vničujete, druga drugi može odtegujete. Može, ki so si poprej dobri bili, sežejo si pri volitvah v lase. Koliko je tukaj jeze, obrekovanja, kletve! Kako vendar volitve razburijo duhove! Tako govorijo v časi najpošteniši može. Zato si mislijo: kdo se bo tam pričkal, jaz ostanim pri svojem delu, naj napravijo drugi, kakor hočejo, ter se tako volitve zdržijo.

Ali vendar, prijatelj, nimaš prav, če tako govoriš. Vsak čas ima svoje težave, pa tudi svoje pravice. V prejšnjih časih, pred letom 1848, bile so druge dolžnosti sedaj so zopet druge. Ker živimo v dobi volitev, moramo se jih tudi vdeleževati. Pravico voliti v deželne in državne zastope so nam dali zdajšnji presvitli cesar.

Namen jim je bil, blagor svojih ljudstev pospeševati. Do leta 1860. so namreč presv. cesar in njih predniki sami vladali neomejeno svoje podložne. Imeli so za to svetovalce, kakor jih še tudi zdaj imajo, ki se imenujejo ministri. Kar so cesar in njih ministri na Dunaju ukrenili, to je bila postava za vse dežele.

Dne 20. oktobra 1860 pa so dali cesar Franc Jožef ustavo, t. j. dali so ljudstvu nekaj pravice, da si sme samo dajati postave. Cesar so si pridržali le to oblast, da postave izvršujejo; to pa storijo po svojih ministrih. Kakoršnje postave si torej ljudstvo daje, take mora tudi izpolnjevati. Da jih izpolnjuje, za to skrbijo ministri, katere si cesar izvolijo. Take ustave imajo zdaj vse države v Evropi razven Rusije in Turčije.

Pravico postave dajati ima pa vsak posamezni državljani, tisti, ki bremena države nosi, t. j. ki davke plačuje. Ker pa ne moremo vsi na Dunaj hoditi, da bi tam cesarju in ministrom pravili, kaj bi radi, zato imamo pravico, voliti si zastopnike. Ti zastopniki, katere pošiljajo posamezne dežele našega cesarstva na Dunaj, razodevajo ondi naše potrebe, želje in prošnje, ter se posvetujejo o postavah, katere bi nam mogle pomagati. Ves zbor teh mož imenuje se državni zbor. Na Dunaju je državni zbor za dežele to stran Litave, t. j. za vse avstrijske dežele razven Ogerske. V Budimpešti pa je državni zbor za dežele Ogerske krone. Kakor pa imate avstrijska in ogerska država le jednega glavarja, presvitlega cesarja, tako imate tudi skupne zборе, kateri se zovejo delegacije. Delegacije se zbirajo zdaj na Dunaju, zdaj v Pešti. Vsak državni zbor t. j. Dunajski in Peštanski pošilja v delegacije po 60

poslancev. Ti se posvetujejo o skupnih zadevah celega cesarstva. Tu poročajo tudi svoja delovanja 3 skupni ministri, namreč minister zunanjih zadev, minister za skupne vojne, potrebe in skupne finance, ali državne prihodke. Kar pa vsako teh dveh držav posebej zadeva, to se sklepa v dotičnih državnih zborih, Dunajskem in Peštanskem.

Udje Dunajskega državnega zbora zbirajo se v dveh hišah: v zgornji, katera se imenuje tudi gosposka zbornica, in v spodnji, ki se imenuje zbornica poslancev. Za gosposko zbornico število zastopnikov ni določeno; zato jih je večasi več, večasi manjše. Udje te zbornice so veliki gospodje: vsi doletni nadvojvodi, plemenitaški veliki posestniki, katerim je od cesarja podeljena dedna pravica, vsi nadškofje in knezškofje, nadalje več odličnih mož, ki so si dobili posebnih zaslug v cerkvenih ali državnih zadevah, v vedah ali v umetnostih, in katere cesar sami pokličejo. Ti so udje gosposke zbornice za žive dni.

V spodnji hiši se zbirajo zastopniki, katere pošilja ljudstvo tje; ti so torej državni poslanci v pravem pomenu. Teh je 353. Poprej so se volili iz deželnih zborov; od 2. aprila 1873 sem pa se volijo neposredno iz občin. Delijo se v 4 skupine in to po različnosti svojih volilcev. Prva skupina je onih, koje volijo velikoposestniki, t. j. grajščaki, pa tudi nekateri duhovni velikoposestniki. Druga skupina je skupina mest in trgov, tretja trgovinskih zbornic, in četrta kmečkih občin. Morebiti te bo zanimalo izvedeti, koliko vsaka dežela pošilja zastopnikov na Dunaj. Nižja Avstrija 37, Gornja Avstrija 17, Češka 92, Moravska 36, Šlezija 10, Štajarska 23, Tirolska 18, Predarljska 3, Koroška 8, Kranjska 10, Solnograška 5, Goriška 4, Istrija 4, Dalmacija 9, Trst 4, Galicija 63, Bukovina 9. (Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Branite se bolezn!

Kakor je znano, bolezen kolera še vedno ni popolnoma pojenjala, blizu Osjeka je celo na novo nastala in okolu Budapešte.

Akoravno ta huda kuga lani ni prestopila meje naše štaj. dežele, bati se je, da bi se letos, kadar pride gorkejši čas, zatrosila iz Hrvatske k nam.

Politične oblasti obračajo zatoraj celo svojo pozornost na to bolezen in ukazujejo obširna varnostna pravila.

Mnogo je že storjenega, ali jako mnogo se ima še storiti; zaželeni cilj se pa zamore doseči le tedaj, ako prebivalstvo samo najmarljivejše sodeluje, ako ne le občina kot taka, ampak vsak za sé, vsak v svojem področji vse